

Seat No.	

M.A. (Yoga Science) (Part - I) (Semester - I) Examination,**November - 2016****ANATOMY, PHYSIOLOGY AND YOGIC PRACTICES - I****(Paper - III)****Sub. Code : 60772****Day and Date : Wednesday, 23 - 11 - 2016****Total Marks : 80****Time : 10.30 a.m. to 01.30 p.m.****Instructions : 1) Questions No. 1 is compulsory.****2) Solve any four questions out of remaining six questions.****Q1) Fill in the blanks.****[20]**

a) In human body _____ no. of cells are found.

i) more than 700	ii) 2000 - 4000
iii) 800 - 900	iv) less than 500

b) Total no. of endocrinal glands is _____.

i) 8	ii) 9
iii) 7	iv) 10

c) _____ blood flows through artery.

i) impure	ii) pure
iii) both pure and impure	iv) water

- d) A man having blood group 'A' positive can take blood from _____.
- i) Blood group 'AB' positive
 - ii) Blood group 'B' negative
 - iii) Blood group 'B' positive
 - iv) Blood group 'A' positive
- e) Platelets count is _____ in a human body.
- i) 6000 - 8000
 - ii) 9000 - 10,000
 - iii) 1.5 - 3.5 lakhs
 - iv) more than 10 million
- f) Red blood cells count is _____ in human body.
- i) 10 - 20 millions
 - ii) 600 - 800 millions
 - iii) 45 - 50 millions
 - iv) more than 5000 millions
- g) A healthy person breaths _____ times in a minute.
- i) 10 - 12 times
 - ii) 20 - 25 times
 - iii) 5 - 10 times
 - iv) 8 - 10 times

h) A heart weighs approximately _____ grams.

i) 250 - 300 gms ii) 100 gms

iii) 300 - 400 gms iv) 10 gms

i) The life of red blood cells is _____ days.

i) 10 - 12 days ii) 20 - 25 days

iii) 120 days iv) 150 days

j) The weight of a liver is _____ kg.

i) 1.5 kg ii) 2 kg

iii) 2.5 kg iv) 0.5 kg

Q2) Explain the effects of Yogic Practices on digestive system. [15]

Q3) Explain in detail Respiratory system with neat diagram. [15]

Q4) Explain Muscular system and write in detail about the types of muscles and their movements. [15]

Q5) Explain the structure of bones and classification of bones. [15]

Q6) Explain in detail with proper figures the types of joints in human body. [15]

Q7) Write short notes (any three) [15]

- a) Total vital capacity
- b) Backbone
- c) Muscular tone and fatigue
- d) Structure of cells and its functions
- e) Structure and function of chest cage

मराठी रूपांतर

सूचना :- 1) पहिला प्रश्न सवित्राचा आहे.

2) खालील सहा प्रश्नापैकी 'चार' प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

प्र.1) रिकाम्या जागा भरा. [20]

- अ) संपूर्ण शरीरात एकूण पेशी असतात.
i) 700 पेशी जास्त	ii) 2000 - 4000
iii) 800 - 900	iv) 500 पेशी कमी
- ब) शरीरात एकूण अंतः स्नावी ग्रंथी आहेत.
i) 8	ii) 9
iii) 7	iv) 10

- क) धमनीमध्ये रक्त प्रवाहीत होते.
- अशुद्ध
 - शुद्ध
 - शुद्ध आणि अशुद्ध
 - रस
- ड) रक्त वर्ग 'अ' असणारी व्यक्ती कडून रक्त घेऊ शकते.
- रक्तवर्ग AB
 - रक्तवर्ग B -ve
 - रक्तवर्ग B+ve
 - रक्तवर्ग A
- इ) रक्तात असणाऱ्या रक्तबिंबिकाची संख्या असते.
- 6000 - 8000
 - 9000 - 10, 000
 - 1.5 - 3.5लाख
 - 10, 000 पेक्षा जास्त
- फ) रक्तातील लाल रक्ताणू असतात.
- 10 - 20 लाख
 - 600 - 800 लाख
 - 45 - 50 लाख
 - 5000 पेक्षा जास्त

य) एका मिनिटात सुदृढ व्यक्ती इतके श्वास घेते.

i) 10 - 12 ii) 20 - 25

iii) 5 - 10 iv) 8 - 10

र) हृदयाचे वजन सुमारे ग्रॅम असते.

i) 250 - 300 ग्रॅम ii) 100 ग्रॅम

iii) 300 - 400 ग्रॅम iv) 10 ग्रॅम

ल) तांबड्या रक्तपेशीचे आयुष्य दिवस असते.

i) 10 - 12 दिवस ii) 20 - 25 दिवस

iii) 120 दिवस iv) 150 दिवस

व) यकृताचे वजन kg असते.

i) 1.5 kg ii) 2 kg

iii) 2.5 kg iv) 0.5 kg

प्र.2) योगाचा पचन संस्थेवर होणारा परिणाम स्पष्ट करा. [1]

प्र.3) श्वसन संस्थेची रचना सांगून श्वसनाची प्रक्रिया स्पष्ट करा व आकृती काढा. [15]

प्र.4) स्नायू संस्था म्हणजे काय? स्नायूंचे प्रकार व स्नायूंच्या हालचाली स्पष्ट करा. [15]

प्र.5) हाडांचे वर्गीकरण आकृतीसह स्पष्ट करा. [15]

प्र.6) सांधे म्हणजे काय? त्यांचे प्रकार आकृतीसह स्पष्ट करा.

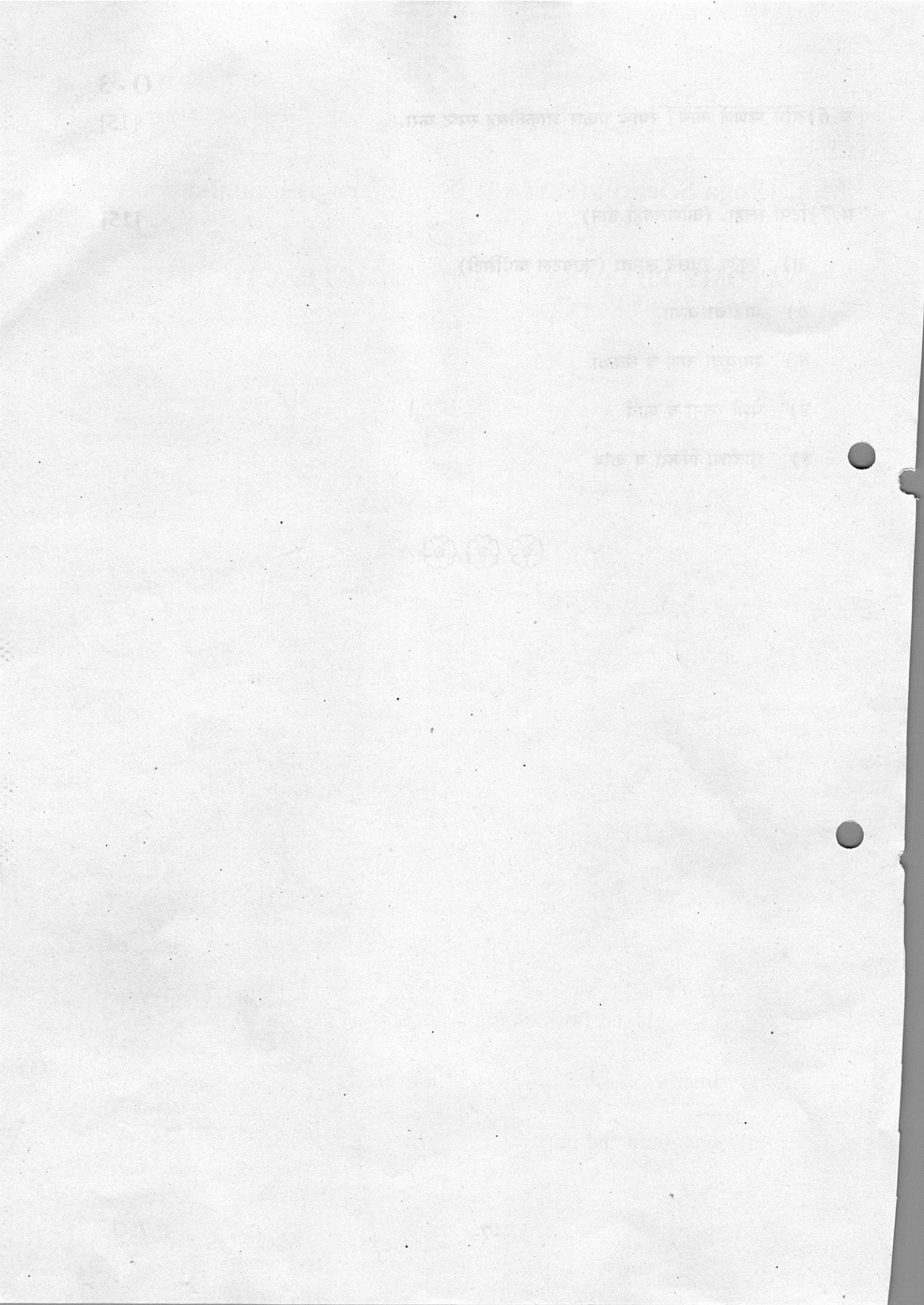
[15]

प्र.7) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) एकूण श्वसन क्षमता (व्हायटल कॅपॅसिटी)
- ब) पाठीचा कणा
- क) स्नायूचा ताण व थकवा
- ड) पेशी रचना व कार्य
- इ) छातीचा पिंजरा व कार्य

Seat No.	

M.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, November - 2016

YOGA (Paper - I)
Fundamentals of Yoga
Sub. Code : 60770

Day and Date : Monday, 21 - 11 - 2016

Total Marks : 80

Time : 10.30 a.m. to 01.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) Q. No. 1 is compulsory.
 - 2) Write any four questions out of six remaining.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Choose the correct answer and fill up the gap. [20]

- i) International Yoga Day is celebrated on _____.
a) 5th September b) 21st June
c) 14th September d) 21st July
- ii) Third pad (chapter) in Patanjali yaga sutra is _____.
a) Sadhan pad b) Samadhi pad
c) Kaivalya pad d) Vibhuti pad
- iii) Swami Vivekanand was born in the year _____.
a) 1863 b) 1866
c) 1853 d) 1854
- iv) The tree, under which Gautam Buddha obtained spiritual knowledge is called as _____.
a) Bodhi Vrukshya b) Dnyan Vrukshya
c) Buddha Vrukshya d) Dhamm Vrukshya
- v) The word "Bhakti" is originated out of the rootword _____.
a) Yuj b) Bhru
c) Bhaj d) Bhagat

- vi) There are _____ Darshana in Indian philosophy.
- a) Five b) Six
c) Seven d) Eight
- vii) The yogic system followed by Nath Sampradaya is _____.
- a) Raj yoga b) Karmayaga
c) Bhaktiyaga d) Hath yaga
- viii) "Hath Pradipika" was written by _____.
- a) Maharshi Patanjali b) Maharshi Swatmaram
c) Maharshi Shivanandji d) Maharshi Satyanand
- ix) The yaga described in Gherand Sanhita is also known as _____.
- a) Saptang b) Ashtanga
c) Chaturang d) Ghatasta
- x) Number of Mudra explained in Hath Pradipika are _____.
- a) Five b) Ten
c) Fifteen d) Twenty

Q2) Explain in detail the historical development of Yoga. [15]

Q3) Write in brief the systems of Yoga and explain Hathayoga in detail. [15]

Q4) Discuss the Karma Yoga as explained in Bhagvad Gita. [15]

Q5) Explain the relation of vedas and upnishadas with Yoga. [15]

Q6) Write the contribution of Kaivalyadham to the field of yoga. [15]

Q7) Write short notes (any three):

- a) Swami Vivekanand Institute of Yoga , Bangluru.
- b) Yogi Arvind
- c) Raj Yoga
- d) Guru Gorakhnath
- e) Jain Religion.

मराठी रूपांतर

सूचना: 1) प्रश्न क्रमांक एक सर्तीचा.
2) उर्वरीत सहा प्रश्नांपैकी कोणतेही चार सोडवा.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

[20]

- i) आंतरराष्ट्रीय योग दिन हा रोजी साजरा केला जातो.
 - अ) 5 सप्टेंबर
 - ब) 21 जुन
 - क) 14 सप्टेंबर
 - ड) 21 जुलै
- ii) पातंजली योग सुत्रातील तिसरे पादआहे.
 - अ) साधन पाद
 - ब) समाधी पाद
 - क) कैवल्य पाद
 - ड) विभुती पाद
- iii) स्वामी विवेकानंद यांचा जन्म साली झाला.
 - अ) 1863
 - ब) 1866
 - क) 1853
 - ड) 1854
- iv) ज्या वृक्षाखाली गौतमबुधांना आत्मज्ञानाची प्राप्ती झाली त्यास नाव आहे.
 - अ) बोधी वृक्ष
 - ब) ज्ञानवृक्ष
 - क) बुध वृक्ष
 - ड) धर्मवृक्ष
- v) भक्ती हा शब्द हा धातुपासून निर्माण झाला आहे.
 - अ) युग
 - ब) भ्रु
 - क) भज
 - ड) भगत
- vi) भारतीय तत्वज्ञान शास्त्रात दर्शने आहेत.
 - अ) पाच
 - ब) सहा
 - क) सात
 - ड) आठ

- vii) नाथ संप्रदाया द्वारा आवलंबला जाणारा योग म्हणजे..... होय.
 अ) राजयोग ब) कर्मयोग
 क) भक्तीयोग ड) हठयोग
- viii) हठयोग प्रदिपीका यांनी लीहीले.
 अ) महर्षी पतंजली ब) महर्षी स्वात्माराम
 क) महर्षी शिवानंदजी ड) महर्षी सत्यानंद
- ix) घेरंडसंहितेत विषद केलेल्या योगास असेही म्हणतात.
 अ) सप्तांग ब) अष्टांग
 क) चतुर्संग ड) घटस्त
- x) हठप्रदिपीकेत सांगीतलेल्या मुद्रांची संख्या आहे.
 अ) पाच ब) दहा
 क) पंधरा ड) वीस

प्र.2) योगाच्या विकासाचे ऐतिहासीक टप्पे सविस्तर पणे स्पष्ट करा. [15]

प्र.3) योगाचे विविध संप्रदाय सांगुन हठयोग स्पष्ट करा. [15]

प्र.4) भगवत् गीतेतील कर्मयोग सविस्तर स्पष्ट करा. [15]

प्र.5) वेद आणि उपनिषदे यांचा योगाशी असलेला संबंध विषद करा. [15]

प्र.6) कैवल्यधामचे योगातील कार्य विषद करा. [15]

प्र.7) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन): [15]

- अ) स्वामी विवेकानंद संस्था, बैंगलूरू
- ब) योगी अरविंद
- क) राजयोग
- ड) गुरु गोरखनाथ
- इ) जैन धर्म

Seat No.	

**M.A(Yoga Science)(Part - I) (Semester - I) Examination,
November - 2016**

BASIC PSYCHOLOGY (Paper - II)
Sub. Code : 60771

Day and Date : Tuesday, 22 - 11 - 2016

Total Marks : 80

Time : 10.30a.m to 01.30 p.m.

Instructions : 1) *Question No.1 is compulsory.*
 2) *Answer the following any four questions out of Six.*

Q1) A) Choose the correct Answer - [10]

- i) _____ founder of psychologist.
 - a) Sigmand fried
 - b) Alfred bine.
 - c) Mcdugal
 - d) Aristotil
- ii) _____ Started laboratory of psychology.
 - a) year 1870
 - b) year 1970
 - c) year 1872
 - d) year 1879
- iii) Started curriculam of psychology in Hadward university firstly in the year _____
 - a) year 1960
 - b) year 1879
 - c) year 1905
 - d) year 1871
- iv) _____ main divisions of brain
 - a) three
 - b) six
 - c) five
 - d) four
- v) _____ produced age of concept of meutal age
 - a) Harman
 - b) Alfred bine
 - c) Watson
 - d) Mcdugal

- B) Match the Pair. [10]
i) Adrenal and	a) Control the whole nervous system
ii) Adrenalin	b) on kidney
iii) Thyroid	c) Liquid
iv) Cerebellum	d) Gland
v) Cerebrum	e) below the cerebrum

Q2) What is psychology Define. Need of psychology in yoga. [15]

Q3) What is motivation? Explain Nature and Types of motivation. [15]

Q4) Draw a nervous system and explain his function in shortly [15]

Q5) Types of gland and explain his importance in human body. [15]

Q6) Define memory and Explain Activities of memory [15]

Q7) What is learning Define and Explain sadhak Abhisandhan in detail [15]

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) पहिला प्रश्न सक्तीचा आहे
 2) खालील सहा प्रश्नापैकी चार प्रश्नाची उत्तरे लिहा

प्र.1) अ) खालील बरोबर उत्तरे निवडा. [10]

अ) मानसशास्त्रज्ञ	हा मनोविश्लेषणवादी दृष्टीकोणचा जनक आहे
अ) सिगमंड फ्राईड	ब) आलफ्रेड बीने
क) मॅकडूगल	ड) ऑरिस्टॉटल
ब) मानसशास्त्र प्रयोगशाळा सुरु झाली.	
अ) इ.स.1870	ब) इ.स.1970
क) इ.स.1872	ड) इ.स.1879
क) मध्ये हावड विद्यापीठात सर्व प्रथम मानसशास्त्र हा अभ्यासक्रम सुरु झाला.	
अ) इ.स.1960	ब) इ.स.1879
क) इ.स.1905	ड) इ.स.1871
ड) मेंदुवरील खाचा आणि उंचवटेमूळे मेंदूची प्रमुख खंडात विभागणी होते.	
अ) तिन	ब) सहा
क) पाच	ड) चार

इ) याने मानसिक वयाची संकल्पना मांडली.

अ) हर्मन	ब) आलफ्रेड बीने
क) वॅट्सन	ड) मॅकडुगल
ब) जोड्या लावा -	

[10]

अ

- i) वृक्षस्थ ग्रंथी
- ii) अँड्रॉनलीन
- iii) कंठस्थ
- iv) लहान मेंदू
- v) मोठा मेंदू

ब

- अ) संपूर्ण मज्जा संस्थेचे नियंत्रण करणारा
- ब) मूत्रपिंडाच्यावर
- क) द्रव
- ड) ग्रंथी
- इ) कवटीत मोठ्या मेंदूच्या खालील बाजूस

प्र.2) मानसशास्त्र म्हणजे काय? व्याख्या योगामध्ये मानसशास्त्राची आवश्यकता का? आहे स्पष्ट करा. [15]

प्र.3) प्रेरणा म्हणजे काय? त्याची वैशिष्टे व प्रकार स्पष्ट करा. [15]

प्र.4) मज्जासंस्था आकृती काढून तीचे कार्य थोडक्यात स्पष्ट करा. [15]

प्र.5) ग्रंथीचे प्रकार मानवी शरीरातील विविध ग्रंथांच्या कार्याचे महत्व स्पष्ट करा. [15]

प्र.6) स्मृतीची व्याख्या लिहून स्मृती प्रक्रिया सविस्तर लिहा. [15]

प्र.7) अध्ययन म्हणजे काय? त्याच्या व्याख्या साधक अभिसंधान सविस्तर स्पष्ट करा. [15]

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

318

319

320

321

322

323

324

325

326

327

328

329

330

331

332

333

334

335

336

337

338

339

340

341

342

343

344

345

346

347

348

349

350

351

352

353

354

355

356

357

358

359

360

361

362

363

364

365

366

367

368

369

370

371

372

373

374

375

376

377

378

379

380

381

382

383

384

385

386

387

388

389

390

391

392

393

394

395

396

397

398

399

400

401

402

403

404

405

406

407

408

409

410

411

412

413

414

415

416

417

418

419

420

421

422

423

424

425

426

427

428

429

430

431

432

433

434

435

436

437

438

439

440

441

442

443

444

445

446

447

448

449

450

451

452

453

454

455

456

457

458

459

460

461

462

463

464

465

466

467

468

469

470

471

472

473

474

475

476

477

478

479

480

481

482

483

484

485

486

487

488

489

490

491

492

493

494

495

496

497

498

499

500